

Oponentský posudek práce Zdislavy Svitákové Práce salesiánů se skupinami, salesiánská střediska v České republice

Zdislava Svitáková se ve své diplomové práci zaměřila na zmapování činnosti salesiánských středisek v České republice. Její práce poskytuje opravdu užitečný přehled o jejich činnosti, zaměření a specifikách. Vzhledem k rozsahu salesiánské činnosti bylo získání těchto informací jistě časově poměrně náročné, i když mnohé informace jsou na webových stránkách těchto zařízení a autorka je oprávněně využívala.

Práce je rozdělena v zásadě na dvě velké části (byť má 9 kapitol), a to na část, která se zabývá obecnými charakteristikami salesiánské činnosti a vymezení pojmu skupiny (s. 8-49), a na část věnovanou salesiánským dílům v České republice, což jsou především střediska mládeže (oratoře v klasické terminologii), ale i další díla výchovně vzdělávací (s. 50-77). Závěr této části tvoří stručné zhodnocení a závěrečné shrnutí (s. 78-81).

Důležitou součástí práce jsou přílohy, které nabízejí důkladnější popis salesiánských středisek mládeže.

Práce zanechává ve čtenáři rozporuplný dojem – na jedné straně se autorka prokousala nejrůznějšími dokumenty a posbírala velké množství informací, obleslala střediska dotazníky, vedla rozhovory s různými lidmi, kteří se na této práci podílejí, a mohla vycházet i ze své vlastní zkušenosti jako „klientka“ i jako pracovnice apod., na druhé straně má čtenář dojem, že ze získaných zkušeností, informací atd. nebyla tak úplně s to vytěžit, co se dalo.

Protože jsem se na salesiánském díle sama více než 30 let podílela, tak jsem si práci přečetla dost pozorně a se zájmem. Přišlo mi trochu líto, že Zdislava Svitáková tak málo využila svých vlastních zkušeností a zůstala více méně u popisu věcí, nějakého hlubšího zamyšlení kromě pochvalného hodnocení je tu pomálu. Samotný rozvrh práce považuji za smysluplný, méně kladně bych hodnotila jeho naplnění. Autorka charakterizuje činnost salesiánů Dona Bosca obecně i u nás na základě dokumentů, což je jistě na místě. Bohužel však v konkrétním přehledu činnosti už příliš nereflektuje, nakolik současná činnost odpovídá základním cílům výchovy, jak je formuloval zakladatel, který chtěl vychovávat „dobré občany a dobré křesťany“, z čehož ve Výchovně pastoračním projektu provincie zbylo „vést přicházející, aby byli dobrými občany a popřípadě i křesťany“ (s. 17). K jaké změně a proč zde došlo?, to by si přece zasloužilo skutečnou analýzu a závěry. Z práce se dozvídáme především o sociální činnosti salesiánů u nás, jež je jistě chválná a společensky velmi prospěšná, ale jak dosáhnout obrody charismatu Dona Bosca, která byla cílem 26. generální kapituly, když v tak zásadní otázce není jasno? Nebo je? Pokud jde o další obecné charakteristiky týkající se situace mládeže u nás, vymezení a vlastností skupiny, představovala bych si důkladnější práci s literaturou, méně spoléhání na internet a slovníky. Kdyby si autorka dala práci s rozborem fungování menších skupin (jež v literatuře poměrně dobře popsáno – viz Kožnar, Yalom), o něž v salesiánské práci podle jejích vlastních slov jde, musela by dospět k určitým závěrům vzhledem k charakteru salesiánské práce. Podle mého názoru měla být kapitola pojata obráceně – autorka měla vyjít z charakteristik a analýz skupin, s nimiž salesiáni pracují, a podívat se, jak je fungování takových skupin teoreticky zpracováno, a vyvodit z toho závěry. Uvedené definice různých skupin jsou sice správné, ale ve vztahu ke zkoumané problematice mají samy o sobě malou výpovědní hodnotu. Proč se autorka domnívá, že vhodný počet pro skupinu je 6-10 lidí (s. 37)? To přece závisí na typu činnosti. Primární skupina, v níž mohou fungovat osobní vztahy, je cca do 20 lidí.

Také obecné charakteristiky současné české společnosti a situace mládeže jsou velmi paušální a nejsou uvedeny do vztahu k citovanému rozboru společenské situace současného hlavního představeného (s. 20 a 21). Za zbytečné považuji uvedení programu kapituly (kalendáře) na s. 27.

Druhá část práce, která má být těžištěm (a je jím ve spojení s přílohami, ne sama o sobě), je relativně důkladným popisem, kde však postrádám v charakteristice jednotlivých středisek nějaká kritéria jak pro specifika, tak pro smysl fungování (viz např. s. 64, kde ve smyslu fungování střediska je „velmi dobré a moderní vybavení“ – není to náhodou specifikum?). Obecná charakteristika rysů salesiánských středisek je snůškou neuspořádaného výčtu, v němž bez ladu a skladu vedle sebe figurují věci důležité i zcela vedlejší (s. 51n: např. na s. 52 je cíl středisek uveden na předposledním místě, daleko za možností zapůjčit si sportovní náčiní apod.). Za stejně málo podařené považuji shrnutí zjištění autorky o tom, co salesiáni dělají na s. 78. Pokud autorka např. zjistila, že salesiáni pracují s dětmi jak v předškolním, tak školním věku atd., tak toho moc nezjistila. Když tak už by byla zajímavá reflexe, co s kterou věkovou skupinou mohou dělat a dělají. Obecně v práci postrádám nějakou hlubší reflexi. Např. na s. 61 autorka konstatuje u střediska mládeže v Kobylicích, že by dobrovolníci byli přítěží – ale proč, to už se nedozvíme.

Autorka zmiňuje pochvalně realistickou sebereflexi salesiánů u nás, nevyvozuje z ní však dostatečně nějaké důsledky vzhledem k činnosti a její relevanci k vlastnímu cíli „vychovávat dobré občany a dobré křesťany“.

Po formální stránce vykazuje práce jistě vady na kráse, zejména pokud jde o interpunkci. Citování Stanov pod jménem bývalého hlavního představeného je nestandardní, protože Stanovy a Pravidla nejsou jeho dílem, místo odkazu na stranu (např. s. 16). je vždy lépe odkazovat na články (pokud nejde o nějakou jazykovou zvláštnost nového českého vydání).

Diplomovou práci Zdislavy Svitákové přes své kritické poznámky doporučuji k obhajobě, neboť představuje kus poctivé práce a užitečný přehled salesiánské činnosti u nás v současné době. Navrhuji hodnocení **dobře**.

Mireia Ryšková

19. 5. 08